

Kritik mot en nämndeman vid Solna tingsrätt för att han använde sin mobiltelefon under pågående huvudförhandling

Beslutet i korthet: Under en huvudförhandling använde en nämndeman sin mobiltelefon för att skicka ett meddelande. I JO:s beslut konstateras att en domare måste ha hela sin uppmärksamhet riktad på själva förhandlingen och att det därför inte är förenligt med domaruppgiften att syssla med ovidkommande saker under förhandlingen, t.ex. att skicka meddelanden med sin telefon. Dessutom kan den som är inblandad i en rättegång bli illa berörd om en domare använder sin telefon under förhandlingen.

Anmälan

AA framförde i en anmälan klagomål mot en nämndeman vid Solna tingsrätt med anledning av att nämndemannen började använda sin mobiltelefon under AA:s slutanförande i ett mål.

Utredning

En utskrift av dagboken och anteckningarna från huvudförhandlingen den 18–19 april 2013 i tingsrättens mål T 10345-11 begärdes in och granskades.

Muntliga upplysningar begärdes in från rådmannen BB, som uppgav bl.a. följande. Under AA:s plädering påtalade han att den nämndeman som satt längst till höger om BB hade sin mobiltelefon framme och skickade sms. Hon hade själv inte upptäckt detta men kunde då AA påpekade saken konstatera att nämndemannen hade mobiltelefonen framme. Nämndemannen lade då omgående bort telefonen. När huvudförhandlingen var avslutad talade BB med nämndemannen om det inträffade. Han angav att han hade tagit fram telefonen för att boka om ett möte. BB informerade honom om att det inte är lämpligt att göra sådant under pågående förhandling.

Ärendet remitterades till Solna tingsrätt för upplysningar om och yttrande över det som AA uppgav i sin anmälan. Tingsrätten (lagmannen CC) lämnade följande remissvar.

Det är riktigt att en av nämndemännen, DD, använde sin mobiltelefon för att skicka ett textmeddelande under ombudets, jur. kand. AA:s, plädering i det aktuella målet. Det är också riktigt att detta påpekades av AA och att DD då omgående lade bort mobiltelefonen.

Det inträffade föranledde BB att, omedelbart efter förhandlingen, ta upp saken med DD och påtala det olämpliga i hans agerande. EE, som ansvarar för nämndemannafrågorna vid tingsrätten, har också varit i kontakt med DD med anledning av händelsen och har försäkrat sig om att denne har uppfattat det olämpliga i att använda sin mobiltelefon under pågående förhandling. Det har vid bägge dessa tillfällen tydligt framgått att DD tagit till sig den kritik som riktats mot honom. Det har också framkommit att han var väl medveten om att mobiltelefoner inte får användas under pågående förhandling och han har förklarat att han agerade av ren tanklöshet. Det har vidare klargjorts att DD inte var ouppmärksam i sådan grad att han inte kunde ta ställning i avgörandet.

För mig som domstolschef är det mycket viktigt med förtroendefrågor och hur tingsrättens medarbetare uppfattas av parter och av andra som kommer i kontakt med oss. Tingsrätten arbetar också aktivt med dessa frågor, varav en viktig aspekt självfallet är hur rättens ledamöter, inklusive nämndemännen, uppträder i förhandlingssituationen. Vi har bl.a. ett pågående projekt där vi inhämtar synpunkter från olika externa aktörer. Våra nämndemän kommer att på lämpligt sätt få del av de inkomna synpunkter som rör dem eller annars är av intresse för dem.

Tingsrätten arbetar också aktivt med utbildning av de nämndemän som tjänstgör här. Vi har varje år introduktionsutbildning för nya nämndemän, där vi bl.a. fokuserar på nämndemännens roll och uppträdande i rätten.

DD:s agerande i den nu behandlade situationen var självfallet mycket olyckligt. Det finns dock inte något som tyder på att det varit annat än en engångsföreteelse som skett av ren tanklöshet.

AA har fått tillfälle att yttra sig över tingsrättens remissvar.

Bedömning

Det som händer under en förhandling i en domstol ska ligga till grund för domstolens dom i målet. Den som är domare i en rättegång måste därför ha hela sin uppmärksamhet inriktad på själva förhandlingen. Om man har missat någonting på grund av att man har varit ouppmärksam, kan det finnas risk för att man inte har all information som krävs för att avgöra målet på ett riktigt sätt. Det betyder att det inte är förenligt med domaruppgiften att syssla med ovidkommande saker under förhandlingen, t.ex. att skicka meddelanden med sin telefon.

Till detta kommer, som tingsrätten skriver i sitt yttrande, frågan hur tingsrättens medarbetare uppfattas av dem som kommer i kontakt med domstolen. En domstolsförhandling är en allvarlig sak för de inblandade, något som man förbereder sig väl inför och ofta också oroar sig för. Det behövs inte mycket fantasi för att förstå att den som är inblandad i en rättegång kan bli illa berörd om en domare använder sin telefon under förhandlingen.

DD förtjänar alltså kritik för att han skickade ett meddelande med sin telefon under AA:s slutanförande.

Ärendet avslutas.